

VERGİ MÜKELLEFLERİNE YENİ BİR TEŞVİK UNSURU: GİRİŞİM SERMAYESİ FONU

Mustafa İNANÇ*

1-Giriş

Vergi sistemimizde Vergi Usul Kanununda(T.C. Yasalar, 10.01.1961) uygulama alanı bulan maddi duran varlık yenileme fonu, değer artış fonu, gibi fon kaynaklı teşvik unsurlarına ilave olarak, 6322 Sayılı Yasa ile vergi literatürüne “Girişim Sermayesi Fonu” teşvik unsuru eklenmiştir.6322 Sayılı “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 15.06.2012 tarih ve 28324 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.Anılan Torba Kanununun 14.maddesiyle girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya girişim sermayesi yatırım fonlarına yatırım yapan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerini teşvik amaçlı birtakım düzenlemeler yapılmış ve 213 Sayılı Kanunun Vergi Usul Kanununun 325/A maddesine eklenmiştir. Bahsi geçen fon oluşturmaya yönelik teşvik amaçlı düzenlemeler aşağıdaki gibidir.

“MADDE 14-213 Sayılı Kanununun 325 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 325/A maddesi eklenmiştir.

“Girişim sermayesi fonu

MADDE 325/A-(1) Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olarak Türkiye’de kurulmuş veya kurulacak olan girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına sermaye olarak konulması veya girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması amacıyla, ilgili dönem kazancından veya beyan edilen gelirden girişim sermayesi fonu ayrılabilir. Bu fon, kurum kazancının veya beyan edilen gelirin %10’ unu ve öz sermayenin %20’ sini aşamaz.

(2)Girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarlar pasifte geçici bir hesapta tutulur .Mükelleflerce, fonun ayrıldığı yılın sonuna kadar girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya girişim sermayesi yatırım fonlarına yatırım yapılmaması halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir.

* Vergi Müfettişi

(3)Bu fon amacı dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi, ortaklara dağıtılması ,dar mükelleflerle ana merkeze ana merkeze aktarılması, işin terki, işletmenin tasfiyesi, devredilmesi, bölünmesi yada girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinin veya girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarının elden çıkarılmasında itibaren 6 ay içinde bu maddede belirtilen amaçla yeniden kullanılmaması halinde, bu işlemlerin yapıldığı veya sürenin dolduğu dönemde vergiye tabi tutulur.

(4)Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir”.

Anılan torba yasanın 9.maddesiyle 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun (T.C.Yasalar, 06.01.1961) “Diğer İndirimler” başlıklı 89.maddesinin 1.fıkrasına;

“12. 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 325/A maddesine göre girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların tutarların beyan edilen gelirin % 10’unu aşmayan kısmı.” İbaresini eklenmiştir.

Yine anılan torba yasanın 35.maddesiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun (T.C.Yasalar, 21.06.2006) “Diğer İndirimler” başlıklı 10.maddesinin g fıkrasına

“g) 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 325/A maddesine göre girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların beyan edilen gelirin %10’unu aşmayan kısmı.” İbaresini eklenmiştir.

2-Girişim Sermayesi Fonunun Kapsamı

Girişim sermayesi fonu, Vergi Usul Kanununun 325/A-1 maddesi gereğince; Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olarak Türkiye’de kurulmuş veya kurulacak olan girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına sermaye olarak konulması veya girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması amacıyla oluşturulması gerekmektedir. Türkiye’de kurulmayan yabancı sermayeli girişim sermayeli yatırım ortaklıkları veya girişim sermayesi yatırım fonları, girişim sermayesi fonunun kapsamı dışında kalmaktadır.

Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı (GSYO) kayıtlı sermayeli olarak kurulan ve çıkarılmış sermayelerini esas olarak girişim sermayesi yatırım-

larına yönelten ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda (T.C. Yasalar, 30.07.1981) risk sermayesi yatırım ortaklığı olarak ifade edilen ortaklıklar olup, Portföyündeki girişim sermayesi yatırımlarından kar sağlayan girişim sermayesi yatırım ortaklığı, yılsonunda bu karı ortaklarına temettü olarak dağıtabilmekte ve böylece girişim sermayesi gelirini ortaklarına aktarabilmektedir.

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (o) bendine, 36 ncı maddesine ve 39 uncu maddesine dayanılarak, Seri: VI, No: 15 sayılı Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği hazırlanmış 20.03.2003 tarih ve 25054 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu tebliğde geçen;

Girişim Sermayesi Yatırımı, bu Tebliğin 20 nci maddesindeki esaslar çerçevesinde yapılan yatırımı,

Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı, kayıtlı sermayeli olarak kurulan ve çıkarılmış sermayelerini esas olarak girişim sermayesi yatırımlarına yönelten ve Kanunda risk sermayesi yatırım ortaklığı olarak ifade edilen ortaklıkları,

Girişim Şirketi, Türkiye'de kurulmuş veya kurulacak olan, gelişme potansiyeli taşıyan ve kaynak ihtiyacı olan şirketleri,

Portföy Değeri, ortaklığın aktifinde bulunan, girişim sermayesi yatırımları ile ikincil piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçları ve ters repo işlemlerinin rayiç değerleri toplamını,

Lider Sermayedar, ortaklık hisse senetlerinin halka arz edilmesi sonrasındaki pay edinimleri hariç olmak üzere, ortaklıkta tek başına veya bir araya gelmek suretiyle sermayenin asgari % 25'i oranında pay sahibi olan ve bu Tebliğin 5 ve 6 ncı maddelerinde yazılı şartları taşıyan ortak ya da ortakları,

Nitelikli Yatırımcı, Yatırım fonları, emeklilik fonları, menkul kıymetler yatırım ortaklıkları, girişim sermayesi yatırım ortaklıkları, gayrimenkul yatırım ortaklıkları, aracı kurumlar, bankalar, sigorta şirketleri, özel finans kurumları, portföy yönetim şirketleri, emekli ve yardım sandıkları, vakıflar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi uyarınca kurulmuş olan sandıklar, kamuya yararlı dernekler ile nitelikleri itibariyle

bu kurumlara benzer olduğu Kurulca belirlenecek diğer yatırımcılar ve halka arz tarihi itibarıyla en az 1 trilyon Türk Lirası tutarında Türk ve/veya yabancı para ve sermaye piyasası aracına sahip olan gerçek ve tüzel kişileri,

Tahsisli Satış, sermaye artırımlarında artırılan sermayeyi temsil eden hisse senetleri ile mevcut hisselerin hissedarlarınca, halka arz edilmeyerek, doğrudan dışarıda yerleşik kişilere ve/veya kayıt öncesi belirlenmiş yurt içinde yerleşik kişilere tahsisli olarak satışını ifade etmektedir.

Şu anda ülkemizde, Sermaye Piyasası Kurulu 'nun Web sitesinde faaliyette olduğu yatırımcılara duyurulmuş olan 6 adet GSYO bulunmaktadır.

Türkçe'ye "yatırım sermaye fonu" olarak çevrilse de yaygın olarak "girişim sermayesi fonları" şeklinde kullanılmaktadır. Private Equity Fonları büyüme potansiyeli olan veya kapasitesinin altında performans gösteren şirketlere ortak olup değerini artırdıktan sonra hisselerini satarak ekonomik kar yaratmayı amaçlayan girişimlerdir. Bu fonların ellerindeki kaynak uzun vadeli yatırım yapmak isteyen varlıklı kişi ve kuruluşların, özellikle emeklilik fonlarının sağladıkları sermaye ile oluşturulmaktadır.

3-Girişim Sermayesi Fonunun Oluşturma Şekli ve Sınırı

Bir önceki bölümde açıklandığı şekilde; Girişim sermayesi fonu, Vergi Usul Kanununun 325/A-1 maddesi gereğince; Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olarak Türkiye'de kurulmuş veya kurulacak olan girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına sermaye olarak konulması veya girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması amacıyla oluşturulması gerekmektedir.

Vergi Usul Kanunu 325/A-1 maddesinin devamında; Girişim Sermayesi Fonu, ilgili dönem kazancından veya beyan edilen gelirden ayrılabilir olacak olup, bu fon, kurum kazancının veya beyan edilen gelirin %10'unu ve öz sermayenin %20'sini aşamayacaktır. Burada 3 önemli husus, birarada aranmaktadır. Bunlar;

*Girişim Sermayesi Fonu, ilgili dönem kazancından veya beyan edilen gelirden ayrılmalı,

* bu fon, kurum kazancının veya beyan edilen gelirin %10'unu aşamalı,

*Yine bu fon öz sermayenin % 20'sini aşmamalıdır.

Oluşturulan girişim sermayesi fonun pasifte geçici bir hesapta takip edileceği hüküm altına alınmıştır.Bu durum girişim sermayesi fonu oluşturacak olanların bilanço usulüne göre defter tutan gelir vergisi mükellefleri ile kurumlar vergisi mükelleflerinin olmaları gerektiğini ortaya koymaktadır.

4-Girişim Sermayesi Fonunun Uygulamasının İhlali

Vergi Usul Kanununun 325/A-2 maddesi uyarınca; Girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarlar pasifte geçici bir hesapta tutulmalıdır.Yine aynı yasal düzenlemenin devamında ,mükelleflerce, fonun ayrıldığı yılın sonuna kadar girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya girişim sermayesi yatırım fonlarına yatırım yapılmaması halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.Bu düzenlemede, ihlal durumunda vergi cezası alınacağına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır.Düzenleme sadece zamanında alınmayan vergiler ile gecikme faizlerinin birlikte tahsil edileceğine yöneliktir.

Vergi Usul Kanununun 325/A-3 maddesi gereğince; Bu fonun amacı dışında;

- *herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledilmesi,
- *işletmeden çekilmesi,
- *ortaklara dağıtılması ,
- *dar mükelleflerce ana merkeze ana merkeze aktarılması,
- *işin terki,
- * işletmenin tasfiyesi,
- * İşletmenin devredilmesi,
- * İşletmenin bölünmesi
- * girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinin veya girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarının elden çıkarılmasından itibaren 6 ay içinde bu maddede belirtilen amaçla yeniden kullanılmaması halinde,

bu işlemlerin yapıldığı veya sürenin dolduğu dönemde vergiye tabi tutulacaktır.

5-Sonuç

6322 Sayılı “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 15.06.2012 tarih ve 28324 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Torba Kanununun 14.maddesiyle girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya girişim sermayesi yatırım fonlarına yatırım yapan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerini teşvik amaçlı birtakım düzenlemeler yapılmış ve 213 Sayılı Kanununun Vergi Usul Kanununun 325/A maddesine “Girişim Sermayesi Fonu” yasal düzenlemesi eklenerek vergi mükelleflerine bir teşvik unsuru daha yaratılmıştır.

Girişim sermayesi fonu, Vergi Usul Kanununun 325/A-1 maddesi gereğince; Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olarak Türkiye’de kurulmuş veya kurulacak olan girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına sermaye olarak konulması veya girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması amacıyla oluşturulabilir.

Vergi Usul Kanunu 325/A-1 maddesinin devamında; Girişim Sermayesi Fonu, ilgili dönem kazancından veya beyan edilen gelirden ayrılabilir olacak olup, bu fon, kurum kazancının veya beyan edilen gelirin %10’unu ve öz sermayenin %20’sini aşamayacaktır.

Vergi Usul Kanununun 325/A-2 maddesi uyarınca; Girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarlar pasifte geçici bir hesapta tutulmalıdır. Yine aynı yasal düzenlemenin devamında ,mükelleflerce, fonun ayrıldığı yılın sonuna kadar girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya girişim sermayesi yatırım fonlarına yatırım yapılmaması halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Vergi Usul Kanununun 325/A-3 maddesi uyarınca; bu fonun amacı dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi, ortaklara dağıtılması ,dar mükelleflerce ana merkeze aktarılması, işin terki, işletmenin tasfiyesi, devredilmesi, bölünmesi yada girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinin veya girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarının elden çıkarılmasında itibaren 6 ay içinde bu maddede belirtilen amaçla yeniden kullanılmaması halinde, bu işlemlerin yapıldığı veya sürenin dolduğu dönemde vergiye tabi tutulacaktır.

Konunun Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir tebliğle desteklenmesi uygulamada ortaya çıkacak problemleri kaldıracığı inancını taşı-maktayız.

KAYNAKÇA

TC Yasalar (10.01.1961) **213 Sayılı Vergi Usul Kanunu**. Ankara : Res-mi Gazete (10703 Sayılı)

TC Yasalar (06.01.1961) **193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete (10700 Sayılı)

TC Yasalar (13.06.2006) **5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu**. An-kara: Resmi Gazete (26205 Sayılı)

TC Yasalar (30.07.1981) **2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu**. An-kara: Resmi Gazete (17416 Sayılı)

TC Yasalar (15.06.2012) **6322 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**,Ankara: Resmi Gazete (28324 Sayılı)

